

## Інформатизація та інформаційні технології

УДК 004.5

ЛАНДЕ Д.В., доктор технічних наук,

БОЙЧЕНКО А.В., Інститут проблем реєстрації інформації НАН України

### СЦЕНАРНИЙ ПІДХІД ПРИ ДОСЛІДЖЕННІ КОНТЕНТУ ТА СТРУКТУРИ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ

**Анотація.** Розглянуто особливості інформаційних потоків у соціальних мережах, створення сценаріїв аналітичної діяльності при їх дослідженні. Наведено приклади застосування сценарного підходу.

**Ключові слова:** аналіз соціальних мереж, сценарний підхід, аналітична діяльність.

**Аннотация.** Рассмотрены особенности информационных потоков в социальных сетях, создания сценариев аналитической деятельности при их исследовании. Приведены примеры использования сценарного подхода.

**Ключевые слова:** анализ социальных сетей, сценарный подход, аналитическая деятельность.

**Summary.** The features of information flow in social networks, the features of creation of analytical activities scenario are considered. Examples of the use of the scenario approach are given.

**Keywords:** social network analysis, scenario approach, scenario, analytical activities.

**Постановка проблеми.** Он-лайніві соціальні мережі (далі – ОСМ) є важливою складовою мережі Інтернет. Їх кількість зростає, а найбільші з них досягли гігантських розмірів. Станом на листопад 2014 року кількість користувачів у Facebook досягла 1,35 млрд. (див. Рис. 1).

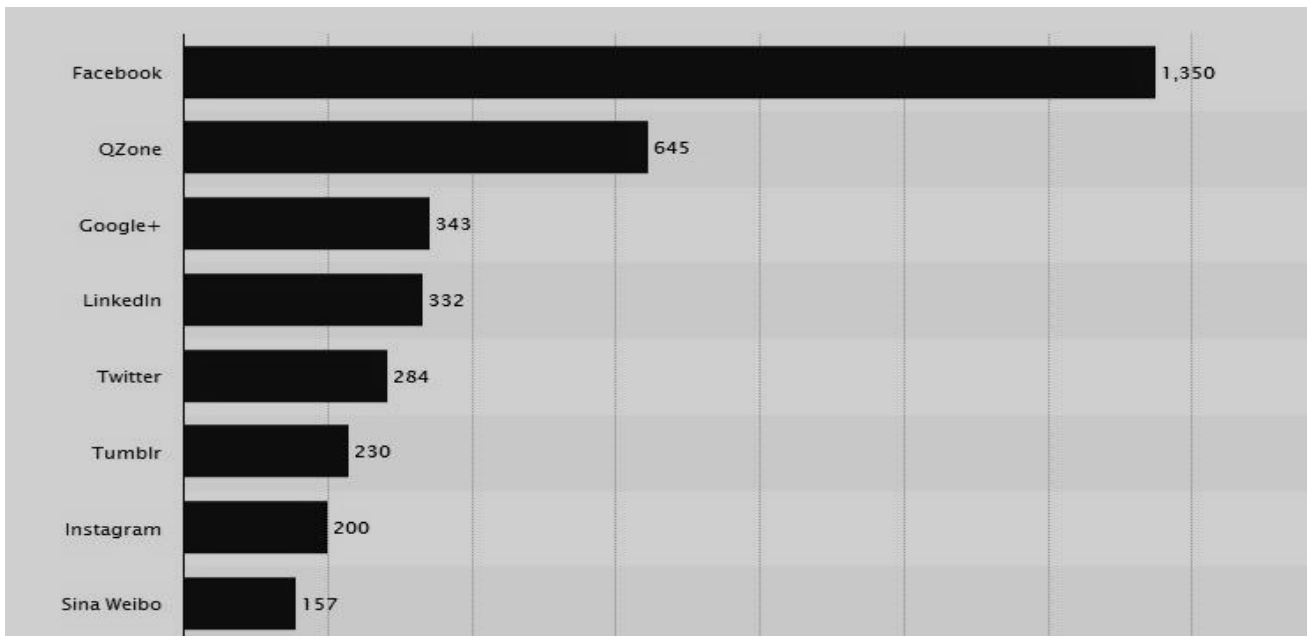


Рис. 1 – Кількість активних користувачів у основних соціальних мережах, за даними statista.com [5]

~~~~~ \* \* \* ~~~~~

УДК 681.3: 314.1:004.6

**БРАЙЧЕВСЬКИЙ С.М.**, кандидат фізико-математичних наук,  
Інформаційний центр “Електронні вісті”

## **ЕЛЕКТРОННІ ЕНЦИКЛОПЕДИЧНІ РЕСУРСИ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ВІЙНИ**

***Анотація.** Про використання електронних мережних енциклопедичних ресурсів в умовах ведення інформаційної війни. Розглянуті питання протидії дезінформаційним атакам шляхом надання широким верствам населення оперативного доступу до адекватної інформації.*

***Ключові слова:** інформаційна безпека, інформаційна війна, дезінформація, зберігання даних, розподілені системи, гіпертекст, електронні ресурси, енциклопедії*

***Аннотация.** Об использовании электронных сетевых энциклопедических ресурсов в условиях ведения информационной войны. Рассмотрены вопросы противодействия дезинформационным атакам путем предоставления широким слоям населения оперативного доступа к адекватной информации.*

***Ключевые слова:** информационная безопасность, информационная война, дезинформация, хранение данных, распределенные системы, гипертекст, электронные ресурсы, энциклопедии*

***Summary.** About the use of electronic network encyclopedic resources in the conditions of conducting information war. Questions of counteraction to misinformation attacks by providing a general population with quick access to adequate information are considered.*

***Keywords:** information security, information war, misinformation, data storage, the distributed systems, the hypertext, electronic resources, encyclopedias.*

**Постановка проблеми.** В умовах інформаційної війни одним із головних завдань є адекватне інформування населення. Незалежно від конкретних цілей і засобів їх досягнення, дезінформація в тій чи іншій формі неодмінно буде використовуватись. Особливо небезпечною вона стає в сучасному суспільстві, в якому швидко зростає роль інформаційних технологій, оскільки вони дедалі більшою мірою виводять процеси генерації та поширення інформації з-під безпосереднього контролю людини. Звідси впливає проблема створення ефективних засобів нейтралізації таких атак. Взагалі кажучи, такі засоби повинні носити комплексний характер. До їх складу мають входити заходи правоохоронного, адміністративного, технологічного, технічного рівнів тощо. Але ключову роль відіграють власне інформаційні аспекти протистояння. В тому числі надзвичайно важливими є заходи з протидії дезінформуванню населення в усіх можливих формах. В пропонованій роботі розглядається одна з можливих технологій інформаційного захисту, заснована на наданні населенню адекватної інформації, необхідної для правильної орієнтації в соціальному оточенні.

*Аналіз останніх досліджень і публікацій* свідчить, що дана проблема в цілому не отримала достатньої розробки. Вивчені лише окремі її аспекти. Можна виділити три основні групи досліджень, що тією чи іншою мірою торкаються пропонованої теми: загальні питання інформаційної безпеки (роботи Горбуліна В.П., Додонова О.Г., Ланде Д.В. та ін.)...

~~~~~ \* \* \* ~~~~~

УДК 004.418:004.658

**БАЗАНОВ О.Ю.**, здобувач наукового ступеня кандидата наук

## **СИСТЕМА АНАЛІЗУ ДАНИХ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОХОРОНИ ОБ’ЄКТІВ**

*Анотація.* Про програмну реалізацію інформаційного аналізу даних в охоронній діяльності.

*Ключові слова:* інформація, аналіз даних, програмне забезпечення.

*Аннотация.* О программной реализации информационного анализа данных в охранной деятельности.

*Ключевые слова:* информация, анализ данных, программное обеспечение.

*Summary.* On the programmatic implementation of information data analysis in guard activity.

*Keywords:* information, data analysis, software.

**Постановка проблеми.** Досягнення інформаційно-технологічного розвитку та математичного забезпечення обумовили різке впровадження обчислювальної техніки майже в усі сфери людської діяльності. Зараз немає такої області діяльності, у якій би не використовувались такі, наприклад, техніко-технологічні системи, як “інформаційно-аналітична система”, “база даних”, “система управління базами даних” тощо.

Згідно зі ст. 3 Конституції України – “Людина, її життя і здоров’я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю” [1, с. 3]. При цьому, з часів початку конституціоналізму починається історія розвитку теорії держави і права, яка заснована на існуючих природних законах. Англійський юрист Д. Локк вперше визначив положення про те, що не тільки право на життя і право на свободу, але й право на володіння майном є природними правами людини [2, с. 19-20]. У сучасному світі право на життя, на свободу та недоторканність власного майна вважаються найголовнішими для людини.

Охоронні органи покликані протидіяти злочинним зазіханням та миттєво реагувати на протиправні дії. Для цього вони повинні мати щонайбільший обсяг конкретної інформації з метою швидкого і точного аналізу ситуації по формуванню правильних висновків про її наслідки. Без автоматизованих засобів збирання, аналітико-синтетичної обробки даних усе вищезгадане просто неможливе. Зазначене потребує створення відповідних автоматизованих робочих місць. Таким чином, останнім часом в охоронній системі (як і в інших галузях людської діяльності) нагальною потребою стало використання інформаційних систем аналізу даних (далі – ІСАД). Вони являють собою спеціалізовані програмні продукти, що ґрунтуються на автоматизованих базах даних, котрі дозволяють вести обробку великих обсягів інформації. Нерідко вирішальним моментом стає людський фактор (втомленість, неухважність і т. п.), і тому програмні продукти для охоронних органів повинні відповідати найвищим вимогам і створюватися тільки професіоналами. Адже від цього великою мірою залежить якість роботи охоронця, котрий користується ІСАД, а, в свою чергу, від нього залежить життя людини та захищеність майна...

~~~~~ \* \* \* ~~~~~

**Інформаційне право та інформаційне законодавство**

УДК 1:340.1:316.324.8

**БРИЖКО В.М.**, доктор філософії (Ph.D.), старший науковий співробітник**МАНІПУЛЮВАННЯ СВІДОМІСТЮ ЛЮДИНИ  
У ПРОБЛЕМІ УПОРЯДКУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ВІДНОСИН\****Анотація.* Про маніпуляцію свідомістю людини, зокрема у інформаційній сфері.*Ключові слова:* маніпуляція свідомістю, інформаційні відносини, кодифікація.*Аннотация.* О манипуляции сознанием человека, в частности в информационной сфере.*Ключевые слова:* манипуляция сознанием, информационные отношения, кодификация.*Summary.* The manipulation of human consciousness, in an information sphere in particular.*Keywords:* manipulation of consciousness, information relations, codification.

**Постановка проблеми.** Одна з помилок людини – їй здається, що коли вона висловлює свої думки, то говорить або пише зрозуміло. Проте більшість конфліктів між людьми виникає саме на ґрунті двозначності в поняттях, відсутності ясності доказів та елементарного нерозуміння. Людина має на увазі одне, а її розуміють інакше. При цьому, нерідко, низька сприйнятливість пояснюється не невмінням ясно і дохідливо висловити зміст проблеми і її рішення, а слабкими розумовими здібностями слухаючих.

У науковому, зокрема, спілкуванні існує і інша сторона “медалі” – це маніпулювання думками, фактами, не аргументованими відомостями, формулюванням фраз з декількома значеннями: можна зрозуміти так, можна інакше, ще можна і зовсім не так зрозуміти, або не зрозуміти взагалі. В результаті імітації безсторонності і зневажливості до науково-етичних принципів (див. [1]), зокрема у юридичній сфері, проблеми наукового пошуку підміняються казками з емоціональними ствердженнями про наявність в них науки та про об’єктивність методів у створенні системи упорядкування суспільних відносин, що насправді може переслідувати меркантильні цілі. У такому разі про об’єктивність, а тим більше свободу інформації серед “учених”, що дотримуються маніпулятивних імпровізацій, мови йти не може. Головне полягає у тому, що зазначені дії завдають збитку адаптації людей один до одного та до навколишнього середовища. Вони здійснюються не через нестачу інформації або помилки, а через не завжди чесне відношення до науки, чому сприяє відсутність досвіду життя в правовій державі та наукової порядності.

Давно помічено, що звичайна мета існуючого в науці маніпулятивного фразеологізму (псевдонаукових висловлювань) – задовольнити односторонній інтерес. Як справедливо зауважив великий фізик Джеймс Клерк Максвелл, – *так велико уваження, которое внушает наука, что самое абсурдное мнение может быть принято, если оно изложено таким языком, который напоминает нам какую-нибудь известную научную фразу...*

~~~~~ \* \* \* ~~~~~

\* Робота є продовженням досліджень за НДР “Теоретико-правові основи формування та розвитку інформаційного суспільства” за темою “Філософія інформаційного права” (див. [2 – 6]) щодо проблематики узагальнення філософсько-гуманітарного і теоретичного знання про право як специфічну форму соціального буття людей і нормативного впорядкування суспільних відносин в інформаційній сфері.

УДК 340.1:316.324.8

**ПАНОВА І.В.**, кандидат юридичних наук, доцент,  
кафедра загальноправових дисциплін  
факультету права та масових комунікацій ХНУВС

## ПРАВОТВОРЕННЯ В ІНФОРМАЦІЙНІЙ СФЕРІ

***Анотація.** Про проблеми правотворення в інформаційній сфері, обумовлені формуванням і становленням його в умовах інформаційного суспільства, тенденціями глобалізації та уніфікації законодавчої бази, посиленням євроінтеграційного чинника у регулюванні інформаційної сфери.*

***Ключові слова:** правотворення, правотворчість, формування права, формулювання права, інформаційне право.*

***Аннотация.** О проблемах правообразования в информационной сфере, обусловленных формированием и становлением его в условиях информационного общества, тенденциями глобализации и унификации законодательной базы, усилением евроинтеграционного фактора в регулировании информационной сферы.*

***Ключевые слова:** правообразование, правотворчество, формирование права, формулирование права, информационное право.*

***Summary.** About the problems of law-making in an informative sphere, determined by its formation and development in the information society, the trends of globalization and unification of the legislative framework, strengthening of European integration factor in regulation of information sphere.*

***Keywords:** law-making, the formation of law, the formulation of law, information law.*

**Постановка проблеми.** Правотворення, як процес формування та становлення інформаційного права і інформаційного законодавства, набуває сьогодні особливого значення, є безперечно актуальним та перспективним у сфері державно-правового життя. Особливе значення мають питання державної інформаційної політики, оскільки саме з її допомогою формується нормативно-правова база економічного, соціального, політичного та іншого розвитку, а також безпекового сектору, запроваджуються в правову систему якісно нові засоби, форми та методи правового впливу на ті події та процеси, які сьогодні відбуваються в Україні. Поряд з цим вагомою складовою інформаційної сфери виступає інформаційна інфраструктура, розвиток якої є складним і наукомістким процесом.

Безсистемність підготовки та прийняття нормативно-правових актів в інформаційній сфері нівелює правотворчий вплив на відповідні правовідносини. Причинами цього є теоретична та законодавча невизначеність поняття правотворчої діяльності та правотворчого процесу, відсутність належного правового регулювання його стадій та їх змісту, а також несистематизованість вимог юридичної техніки.

Таким чином, необхідність кваліфікованого підходу та швидкого реагування на динамічні зміни умов суспільного життя вимагає, насамперед, підвищення правової культури правотворчості як складової правотворення та головного засобу правового забезпечення сфер діяльності інформаційного суспільства. У контексті євроінтеграції України актуалізується проблема вивчення досвіду становлення інформаційного суспільства у країнах-членах Європейського Союзу, а також імплементації норм правових актів ЄС в інформаційне законодавство України...

~~~~~ \* \* \* ~~~~~

УДК 007:304:001

**КРАСНОСТУП Г.М.**, кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник,  
Науково-дослідний інститут інформатики і права  
Національної академії правових наук України

## **СТВОРЕННЯ В УКРАЇНІ СУСПІЛЬНОГО ТЕЛЕБАЧЕННЯ І РАДІОМОВЛЕННЯ: ПРАВОВІ ШЛЯХИ РОЗВ’ЯЗАННЯ ПРОБЛЕМ**

***Анотація.** Стаття присвячена дослідженню правових проблем, пов’язаних зі створенням в Україні суспільного телебачення і радіомовлення, та розробці практичних рекомендацій щодо їх розв’язання.*

***Ключові слова:** суспільне телебачення і радіомовлення, організаційно-правова форма*

***Аннотация.** Статья посвящена исследованию правовых проблем, связанных с созданием в Украине общественного телевидения и радиовещания, и разработке практических рекомендаций по их решению.*

***Ключевые слова:** общественное телевидение и радио, организационно-правовая форма.*

***Summary.** The article investigates the legal problems of the creation in Ukraine of public television and radio, and development of practical recommendations for their resolution.*

***Keywords:** public television and radio, organizational and legal form.*

**Постановка проблеми.** 17 квітня 2014 р. Верховною Радою України прийнято Закон України № 1227-VII “Про Суспільне телебачення і радіомовлення України”.

Відповідно до частини другої статті 1 вказаного Закону України для забезпечення поступового та послідовного становлення Суспільного телебачення і радіомовлення України Кабінет Міністрів України на базі Національної телекомпанії України, Національної радіокомпанії України, Державної телерадіокомпанії “Всесвітня служба “Українське телебачення і радіомовлення”, Державної телерадіокомпанії “Культура”, обласних державних телерадіокомпаній, Державної телерадіокомпанії “Крим”, Київської державної телерадіокомпанії, Севастопольської державної телерадіокомпанії, Української студії телевізійних фільмів “Укртелефільм”, що реорганізуються, утворює юридичну особу публічного права “Національна суспільна телерадіокомпанія України” [1].

Пунктом 4 розділу IV “Прикінцеві та перехідні положення” вказаного Закону України Кабінету Міністрів України доручено у шестимісячний строк з дня набрання чинності цим Законом:

підготувати і внести на розгляд Верховної Ради України пропозиції щодо приведення законів України у відповідність із цим Законом;

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

здійснити заходи, пов’язані із створенням Національної суспільної телерадіокомпанії України, в порядку, визначеному цим Законом.

Сьогодні в Україні триває широка дискусія щодо шляхів реалізації Закону України “Про Суспільне телебачення і радіомовлення України”...

~~~~~ \* \* \* ~~~~~